

YITRO'S INITIATIVE

1- Chetko, Shaye R. Jethro

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלהים למשה ולְיִשְׂרָאֵל עֲמוֹ כִּי-הוֹצִיא ה' אֶת-יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם.
Moses' father-in-law Jethro, sheik of Midian, heard about all that God had done for Moses and His people Israel when He brought Israel out of Egypt (Shemos 18:1).

What did Yisro hear about that made him come? The splitting of the Sea and the war with Amalek (Rashi).

2

Considering that *Matan Torah* (the giving of the Torah) is the foundation of the entire world — both spiritual and physical — would it not have been proper for Chazal to designate a full *sedrah* to this occurrence alone? Why was the episode with Yisro not included in *Beshalach*? After all, the splitting of the Sea and the war with Amalek that Yisro heard about are both contained in that *sedrah*.

Even more difficult to understand is *Rashi's* opinion that Yisro in fact did not join *Bnei Yisrael* until after the giving of the Torah. Why, then, did the Torah preface the giving of the Torah with Yisro's arrival?

4 The Inside Story - R. Tauber

What does it mean that they "saw the sounds"? According to Rabbi Akiva, the manner in which we perceived the sights and sounds of Sinai was radically different from the way in which such stimuli are ordinarily assimilated. Our senses of sight and hearing reversed their roles—we "saw what is [ordinarily] heard, and heard what is [ordinarily] seen." Not so, says Rabbi Ishmael. At Sinai, we experienced the greatest divine revelation of all time in the same manner in which man ordinarily relates to reality: we "saw what is seen and heard what is heard." The word "saw" in the verse refers to the "flames" and the "smoking mountain" mentioned later in the sentence.²

6

Sight is an extremely "physical" experience: we see the thing itself—its mass, its immanence, the brute fact of its being. Hearing, on the other hand, registers stimuli of a more "metaphysical" nature. We see a wall, but we hear music, emotional inflections, ideas. This is even more so regarding the other meaning of "to hear" which is "to comprehend" (in Hebrew, the word *shemi'ah* means both "hearing" and "comprehension"). We hear and understand things that are too ethereal to be captured by the physical eye.

ח (א) וישמע מה שמועה שמע ובא מלחמת עמלק

שמע ובא שהיא כתובה בצדו דברי בני יהושע. רבי אלעזר [המודעי] אומר מתן תורה זמע ובא.

רבי וליעזר אומר קריעת ים סוף שמע ובא שבשעה זנקרע ים סוף נשמע מסוף העולם ועד סופו זנאמר ויהי כשמוע כל מלכי האמורי (יהושע ה).

3

And all the people saw the sounds and the flames and the mountain smoking; the nation saw and trembled, and stood afar
Exodus 20:15

Rabbi Ishmael says: They saw what is seen and heard what is heard. Rabbi Akiva says: They saw what is heard and heard what is seen

Midrash Mechilta on verse

5

The story is told of the mystic who tells the philosopher: "Do you know the difference between you and me? You are constantly thinking about G-d, while I am forever thinking about myself."

The philosopher was very pleased with the compliment. But one day it dawned on him what the old sage had meant. The philosopher is convinced that he, the thinker, exists, and doesn't give it a second thought. So he ponders the existence of G-d: Does G-d exist? What is G-d? How does His existence affect us? To the mystic, however, G-d is the very essence of reality. But where does that leave us? What possible legitimacy can our finite and transitory existence have within the all-transcending, all-pervading reality of G-d? The divine truth a given, the mystic ponders his own subjective reality: Do I exist? What significance, if any, is there to my existence? Why do I exist?

7

A second difference is the manner in which sight and hearing affect us, the extent to which they impress their findings upon our mind and heart. Sight is the most convincing of faculties: once we have seen something with "our own eyes," it is virtually impossible for other sensory evidence or rational proofs to refute what we now know. On the other hand, hearing and comprehension are far less vivid impressers of the information they convey. They will convince us of certain truths, but not as unequivocally as do our eyes. What we hear and understand are facts which have been "proven" to us; what we see is reality.

What is seen is proved. What is heard can be denied. In a world of seeing, only *emes*, truth, exists. In a world of hearing, *emuna*, faith, has a place.

The mystics explain that seeing is much higher than hearing; the next world is a world which is seen, in this world one must hear. The depth of this idea is that this is a world of process, of movement towards. In fact the name ארץ *aretz*, the land or the world, is based on רץ to run or move, whereas the name שמים, *shamayim*, Heaven, is based on the word שם, meaning "there". The higher dimension is all "there", no "going towards" is possible there (relatively speaking) because that is the *tachlis*, that is *having arrived!* This world is all movement towards, the next is all goal; this world moves through time since it is all process, the next world is beyond time because all is one there.

10

Now sound is possible in this world, the world of time and process. But in the higher world *sound is not possible*, there is no time, no sequence of events one following the next; all is at once. The only modality possible there is seeing. And therefore, when Hashem brought His Presence into contact with the finite world, as it were, when this world was elevated to the level of the next at that indescribable moment at Sinai, *only seeing was possible* — the *shofar* sounds were seen! What an exhilaration of understanding the deeper wisdom provides!

12

Rabbi Ishmael disagrees. As he sees it, the revelation at Sinai did not come to turn our natural reality upside down. The function of Torah is not to overwhelm and negate our world but to enable us to deal with it, on its own terms, and uncover its potential to reflect the goodness and perfection of its Creator.

This, maintains Rabbi Ishmael, is an even greater miracle than for the material reality to evaporate the moment G-d introduces Himself. That would be the most obvious and "natural" thing to happen. But at Sinai we achieved an even greater feat: we held our ground. Faced with the very essence of G-d, we refused to make this an other-worldly experience, a refutation of our finite and subjective existence. Instead, we insisted on applying the revelation to our reality. We saw and heard G-dliness, but on our terms, seeing what is seen and hearing what is heard. The physical remained real and the spiritual remained abstract, and both were permeated with the vision of their divine essence and purpose.

14

So precious are the Jewish people to Hashem that He entices them. He said to them, "If one falls from a roof and his whole body is injured, and the doctor visits him and puts a bandage on his head, arms, legs, and all his body, he becomes totally enveloped in bandages. I am not like that. Man has two hundred and forty eight organs and one of them is the ear. If the whole body is sullied with sin, but the ear hears and listens, then the whole body receives life."

9

An even more striking example than this perplexes many: at the giving of the Torah the *Chumash* states explicitly "*ro'im es ha'kolos*" — the Divine *shofar* sounds at Sinai were seen! Sounds that are visible! But we can approach this remarkable description with our principle. The idea is that at Sinai, Hashem Himself appeared. The higher world, the next world, was manifest right here in this world — this world melted into the higher existence. That is why it states that all the people present died when Hashem spoke (and had to be revived) — they entered the higher world as it became manifest. And that is why it states that when Hashem appeared nothing in the world moved — of course not: when the higher world manifests, when the domain of *tachlis*, of end-point is revealed, nothing can possibly move, there is nowhere to go! Everything is already there!

11

The Inside Story

This is what Rabbi Akiva means when he says that at Sinai we "saw what is heard, and heard what is seen." Ordinarily, it is our physical existence that is "seen" and real to us. Of course, we understand that all this has a Creator and a purpose. There is proof of it in the majesty and complexity of the universe; every throb of life bespeaks it and every stirring of conscience in the soul of man. But this higher reality is merely "heard" in our world—deduced, sensed, even experienced—but never perceived with the unequivocal realness of sight. To us, reality is the physical; everything else is merely a concept.

But not at Sinai. At Sinai our eyes were opened: we "saw the G-d of Israel." We saw what is heard, what is ordinarily abstract and "spiritual." And we heard what is seen: our formidable world, so real and tangible, was suddenly a distant echo, a concept. For if G-d is Reality, if the essence of existence is the infinite and omnipresent divine truth, what is our world? Just an illusion? But no, there must be a world—otherwise, what is the significance of creation? Of the Torah and its commandments? All this tells us that our world does exist—it proves it to us. What is ordinarily a given is now a substantiated theory...

13

Outlook & Insights - R. Liff pg 99, 100

"And Yisro heard" (*Shemos* 18:1). The *Zohar* asks: "Did only Yisro hear and the whole world not hear? Is it not written, 'the nations heard and shuddered?' The answer is that the whole world heard and were not humbled, and Yisro heard and was humbled and was drawn close to fear Hashem."

Many hear, but few really take to heart what they hear. As the *Midrash Tanchuma* (*Yisro* 2) puts it, "There are those that hear and

lose, and those that hear and profit." Hearing and listening properly are the key to one's success in this world. The *Midrash* (*Shemos Rabbah* 27:9) offers the following *mashal* on the verse, "Incline your ear and come to Me: hear and your soul shall live" (*Yeshayahu* 55:3).

Before the Torah can tell us, "And Hashem spoke," we must first learn what it means to listen. Unless there is an ear to hear, even the most powerful message from the mouth of Hashem Himself is lost. For that reason, "Yisro heard," precedes the giving of the Torah. Let us now investigate what proper hearing entails.

"The entire nation saw the sounds" (Shemos 20:15). Hearing alone is indiscriminate; sound is received by the ear from all directions without the need to focus or turn. Vision, on the other hand, is dependent on opening one's eyes and focusing on that which one wants to see. God's words had to be heard with the same intense focus employed in sight. Bnei Yisrael physically saw the sound in order to aid their ability to listen properly.

Many sounds and sights reach our ears and eyes, but only one with the capacity to really focus can absorb their message. The Gemara relates that the turning point in the life of R' Akiva was when he witnessed the erosion of a stone by water. Many observed the same thing, but only he derived the message: if water can erode stone, then Torah can change the heart. The whole world summons one with an attuned and attentive ear to the service of Hashem: "The heavens declare the glory of Hashem" (Tehillim 19:2). Look at the sky, listen to the ocean and acquire yiras shamayim: "My heart says to me in Your name, 'Seek out My face'" (Tehillim 27:8).

ההתפכחות! מתן תורה הסיר את ההרדמה לגמרי מן העולם. הן הראנו כי אלקינו את כבודו ואת גדלו ואת קולו שמענו מתוך האש. היום הזה ראינו כי ידבר אלקים את האדם וחי" (ואתחנן, חמישי). כאשר הקב"ה דיבר עמם פנים בפנים נשתנה מיד כל המבט על העולם עצמו ונוכחו לראות כי כולו התגלות כבודו ית', ועל אדמת קודש דורכים בכל מקום ששמים בו כף רגליהם. ראיית העולם באופן זה — היא יראה.

בתוכחה בכי תבא נאמר: "יככה ה' בשגעון ובעורון ובתמהון לבב", וכתב רש"י: "ובתמהון לבב — אופם הלב, אשטורדיסון בלע"ז". אותה מלה בצרפתית עתיקה, ואותו תרגום בחומשים: באטיבונג (הרדמה). הרי עדיין לא ניצלו מההרדמה, ואף אנו מתודים ביוה"כ "על חטא שחטאנו לפניך בתמהון לבב", ובהיות זה היודיו האחרון נבין כי זהו המכה בפטיש של כל החטאים, ולולא ההרדמה הזאת לא היינו נכשלים בכל שאר החטאים. בתוכחה זהו העונש על אשר לא עבדנו את ה' בשמחת-שירה מרוב דעת. לא ידענו, לא שרנו — שקענו בהרדמת העולם. נאטם הלב והוכינו בתמהון לבב.

ומה נפלא הדבר, כי בר"ה שבו מתחדש העולם מיד באה מצות שופר לעורר את הכלל ישראל לבל ישקע בההרדמה וההעלמה הנעוצה בעצם מציאות העולם הגשמי. הכלל ישראל חייב להיות ער! ואינו ערנות דרושה לראיית העולם "הציו זכאי וחציו חייב" שכל מעשה קטן עלול להכריעו לכאן או לכאן!

ולא די בדברי הרמב"ם אלה. הוא כותב בהלכות מזוזה ו, יג:

"חייב אדם להזהר במזוזה מפני שהיא חובת הכל תמיד. וכל זמן שייכנס ויצא יפגע ביחוד השם שמו של הקב"ה ויזכור אהבתו ויעורר משנתו ושגיתו בהבלי הזמן. וידע שאין דבר עומד לעולם ולעולמי עולמים אלא ידיעת צור העולם ומיד הוא חוזר לדעתו והולך בדרכי מישרים.

וישמעו יתרו. י"ל שזה הפסוק הוא הקדמה להמ"ם שבסדרה הזאת. לדעת שיעקר היא השמיעה. היינו להטות אוזנו ולבנו להתקרב אליו ית'. כי גם מי שהוא במדרגה פחותה. והוא מרוחק מאוד. כשרואה להטות לבנו לשמוע מקיום והלאה, יוכל להתקרב. כי באמת גם האיש העוסק בתורה תמיד. ועוסק במצוות. הוא רואה ג"כ שהוא מרוחק. כי מי יערב לבו שהוא מקורב. רק שהוא רואה ומטה את לבו תמיד בכל עת להתקרב. וכמו כן האיש המרוחק מאוד. יוכל גם כן להתקרב אל הקדושה כשנטטה אוזו בתשוקת לבו. כמו שיתרו היה איש המרוחק מאוד בתכלית הריחוק. שלא הכיח ע"ז שלא עבדה. וכרגע אי' כשהטה אוזו לשמוע. גתקרב מיד אל הקדושה. חכו הנאמר בהתחלת מ"ה. ועתה אם שמוע תשמעו בקולי. ופירש"י ז"ל. אם עתה תקבלו עליכם. יערב לכם מכאן ואילן. שיעקר להתקרב לד"ה הוא בהטיית אהן הלב. ומיד שאלו משתוקקים ונוטים את לבבנו. היכף אנו מתקרבים. ונשפע לנו כל הטובות והשפעות הנרמזים בפסוק והייתם לי כגולה מכל העמים.

אל תחילתה של מעשה בראשית: "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. והארץ היתה תהו ובהו — תהו לשון תמה ושמן שאדם תוהה ומשתומם על בהו שבה. תהו אשטורדיסון בלע"ז" (רש"י שם). בחומשים מתורגמת המלה בלע"ז: "באטיבונג" — הרדמה. ואנו תוהים, איוו הרדמה קבלה הארץ מיד עם היבראה? אולם, ידוע כי מלת "עולם" היא מלשון העלם, וכל הספה"ק מלאים מזה שישנה העלמה בעולם, והיא מעיקר מהותו של העולם. מהי ההעלמה הזאת? הרי הארץ בחומר יסודה, וגם החושים שלנו מבחינים רק דברים גשמיים: רואים דברים גשמיים, שומעים קולות גשמיים, טועמים טעמים גשמיים, ממששים דברים גשמיים. הבורא ית' הוא רוחני, רואה ואינו נראה. הרי זוהי העלמה נוראה: את השי"ת שהוא רב ושליט, עיקרא ושרשא דכל עלמין, וכלא קמיה כלא חשיבין — אותו אינם רואים כלל בעולם! הן "יושב בסתר עליון, בצל ש' יתלונן" — הוא ית' מסתתר בתוך עולמן! אכן, קבלה הארץ הגשמית מיד עם היבראה זריקת הרדמה, המסתירה את הבורא מעיני הבריות.

הרמב"ם שמע בתקיעת שופר את הקול המעורר מההרדמה העולמית המפיל יראה על הקהל, מזכיר לו את הבורא ומחזירם לתשובה. והנה הרמב"ם ממשיך:

"לפיכך צריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב. חטא חטא אחד הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה וגרם לו השחתה. עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה שנאמר וצדיק יסוד עולם — זה שצדק הכריע את כל העולם לזכות והצילו" (ג' תשובה ד').

מדברי הרמב"ם משמע כי החובה התמידית של מצות מזווה אינה רק שתהיה תמיד מזווה על הפתח. אלא שהאדם יזכור תמיד את המזווה מדי עברו לידה. ומה נפלא הוא שהרמב"ם הקדוש בעברו ליד המזווה מיד "פגע ביחוד השם, וזכר אהבתו, התעורר משנתו", הסיר ההעלמה מהעולם וזכר כי רק ידיעת צור העולם עומדת לעולם! ודעת לנכון נקל, שאם בכל פתח שעבר בו מצא תזכורת זאת, ועשרות ומאות פעמים ביום, כי חיים כאלה הם חיים ערים לגמרי! אך הרמב"ם הרחיב גם כאן את הענין והראנו לדעת כי זהו ענין מצוות רבות בתורה. ואם לא די במצוות התורה, הרי תקנו חז"ל ברכות הנהנין וברכות המצוות, ועליהן כתב הרמב"ם:

"נמצאו כל הברכות כולן שלשה מינים: ברכות הנייה וברכות מצוות וברכות הודאה שהן דרך הודייה ושבח ובקשה בדי לזכור את הבורא תמיד וליראה ממנו" (א' ברכות ד').

הרי רוב מצוות התורה מכוננות להסיר השכרות וההעלמה מהעולם ומאתנו! הן התורה מסלקת את התווה מן העולם ומושיבה אותנו בעולם שכולו מלא כבודו ית', ובכל מקום שרגלינו דורכות — על אדמת קודש או עומדים: כולו מגלה חכמתו וחסדו ית', אין בו "טבע" כי הכל נס נסתר, אין בו מקרה כי הכל בא בהשגחתו ית'. עולם הזה של התורה הוא עולם ברור!
ובכל זאת, עם כל המצוות, ישנה הקלה של "יככה בתמהון לבב" והיודי על תמהון לבב. הרי שוב אנחנו "נרדמים", ובעולמנו שוב ישנה ההעלמה!

25 אבל מה נעשה אנחנו בדור האחרון: תקיעת שופר מעוררת אותנו אולי עד תפילת מוסף של ר"ה ואח"כ משתרע עלינו שוב טמטום הלב, המזווה אינה מעוררת אותנו, ולא הציצית ולא התפילין ולא הברכות שאנו זורקים מפנינו. כיצד אנחנו נצא מההרדמה והעלמת העולם, ומה נעשה שלא נשקע לגמרי ב"הבלי הזמן ושגיותי", הוא העוה"ז המערטל מכל רוחניות, וטמטום הלב? על מדוכה זו ישב רבינו הגדול הגר"י סלנטר נ"ע:

27 בלימוד ושמיעת מוסר כתב רבינו יונה בהא דאמר הלל הזקן "אם אין אני לי מי לי" (אבות א, יד) "אם האדם לא יעורר נפשו — מה יועילו המוסרים?" (שע"ת ב, כו). אפשר לקרוא הרבה ספרי מוסר במהירות, וכמעט אין בזה תועלת. רק אם אדם מעורר נפשו במה שהוא לומד, לעכל הדברים היטב ולבדוק עד כמה הוא שייך לדברים, ואם רחוק הוא מהם, מהי סיבת הריחוק, ואם בכחו כעת לקרב הדברים אל עצמו ובאיוה אופי, או אם עדיין יש לו לעסוק בהקדמות לאותו ענין.

28 A Letter For All Ages - R. Feuer
Take care to always study Torah diligently so that you will be able to fulfill its commands. When you rise from study, ponder carefully what you have learned; see what there is in it which you can put into practice.

29 The Inside Story - R. Tauber
A second difference between Rabbi Akiva's and Rabbi Ishmael's recollections of the revelation at Sinai concerns our response to G-d's proclamation of the Ten Commandments. The Torah relates that "G-d spoke all these words, to say: 'I am G-d your L-rd... You shall have no other gods before Me...'" The Midrash is puzzled by the Torah's use of the word *leimor*, "to say." What does it mean that "G-d spoke all these words, to say"? Throughout the Torah, dozens of laws are preceded by the words, "And G-d spoke to Moses, to say...", but in those instances Moses is being instructed to convey those divine directives to the Jewish people. Obviously, *leimor* cannot be so interpreted in our case, as all Jews were present at Sinai. Explains the Midrash: "to say" means that the Jewish people responded to each of the Commandments, affirming their commitment to its observance.

32 El. S. Schreiber - ברכות
But what is the point of their disagreement? In either case, our response was to declare our readiness to uphold both the positive and negative commandments of G-d. What difference does it make if we said the word "yes" or the word "no," if the meaning of both these responses is the same?

26 הגר"ס מבאר שם כי הסיבה המעוררת במצב טמטום הלב שלנו היא לימוד מוסר, כי אין כמותו להעיר אותנו להיות ערים למעשינו. אכן, זהו הלימוד ליראה את ה' אלקינו.
הרי מבריאית העולם עד זמננו או — כל עבודת האדם היא להתפכח מההרדמה של עולם התווה ולסלק את ההעלמה שבעולם — לראות את הבורא בתוך הבריאיה.

28 והו' ז'היר לקרות בתורה תמיד אשר תוכל לקימה, וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת, אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו.

30 מלמד שהיו עונים על הן, ועל לאו לאו.
The word לאמר teaches us that they responded in the affirmative to the positive Commandments, and in the negative to the negative Commandments.

31 רבי עקיבא אומר מלמד שהיו עונים על הן והן לאו הן.
Rabbi Akiva said, that the word לאמר teaches us that they responded in the affirmative to both the positive and to the negative Commandments.

The word לאמר teaches us that they answered all Commandments, both positive and negative, by saying "Yea".

33 What is the gist of this controversy between Rabbi Akiva and Rabbi Yishmael? In my opinion, in this controversy is involved the entire philosophy of motivation. This is of great importance and relevance to modern Jews. This controversy, which, at first glance, appears irrelevant, harbors a philosophy of great moral and religious significance, namely, the philosophy of motivation.

34 How should one react vis a vis Kiyum Mitzvos? What

consideration should motivate one's Mitzvah performance, or, on the contrary, one's abstention from עבירות? Should the motivation be purely one of obedience? Should a person act in accordance with the law, because he experiences normative pressure, under the impact of G-d's word? In observing, does one perform the act of surrender and submission? על לאו הן, This is Yea. This is the view maintained by Rabbi Akiva when G-d proclaimed לא תרצו, the Jews responded Yea, we will respect Your decree, the will of G-d.

36 On the other hand, one may recommend another kind of motivation, namely, the existential one. One engages in Mitzvos, not under the pressure of the norm, under the impact of the law, of the divine imperative, but because he enjoys doing so. Because due to training, discipline, education and a unique bent in one's mentality, one develops an inner urge to act in harmony with the moral and religious norm. In such a case, one doesn't act under pressure. It is not the impact of the imperative which makes him do things, or abstain from doing things, but simply an inner need, an urge, a drive. It is an ambition, a quest, in which one finds self-fulfillment and self-realization. This is the view maintained by Rabbi Yishmael. When G-d proclaimed לא תרצו, the Jews responded, "We will not engage in murder since we ourselves find murder repugnant."

35 Rabbi Akiva had a different approach. He maintained that they answered Yea, in the affirmative, to all of G-d's pronouncements, including the negative precepts. In other words, they answered Yea to לא תרצו, לא תנאף, לא, etc. This means that their response was that we shall surrender to Your will. We accept the norm. We shall comply with it. Rabbi Akiva apparently insisted upon normative motivation even regarding משפטים. Even though a negative precept is acceptable to, and understood and sanctioned by, any civilized society, be it feudal, be it capitalist, be it socialist, it still requires commitment and surrender to G-d. When G-d announced לא תרצו, the community responded, with a Yea. Yes, Almighty, we shall listen to you, and live by Thy will.

הלכה כרבי עקיבא מחבירו ולא מחבירי.
We rule as Rabbi Akiva whenever he disagrees with one of his contemporaries, but not when he disagrees with many of his contemporaries.

I would accept Rabbi Akiva's idea of motivation and his interpretation. Surrender and obedience are not only necessary for חוקים, but are most necessary for משפטים as well. Why?

38 Reflection of the Rav - Ed. Lieberson
Why, we may ask, is it not enough for the mishpatim to be intellectually motivated? Why the need to add a huk, a non-logos dimension, to social laws which conscience itself dictates? Apparently, reason is not a reliable guide even with respect to mishpatim. There are borderline situations which confuse the mind, and consequently it finds itself helpless in applying its moral norms. Since our intellect must weigh pros and cons and is slow and deliberate in deciding, society starts to nibble away at the edges of marginal, borderline problems. Life must be lived; before our logic can formulate an opinion, society will already have weakened all restraints. Permissiveness will have replaced orderliness and the amoral in man will have emerged triumphant.

43 ואיתא בספיה"ק דברי משה (בפר' קדושים) עה"פ איש אמו ואביו תיראו. דהנה הפרשה מתחלת קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם, ואח"כ נאמרו מצוות שכליות המקובלות גם אצל חסידי אומות העולם, כמו איש אמו ואביו תיראו או ואהבת לרעך כמוך, ומה ענינן דוקא לכי קדוש אני ה' אלקיכם. ומבאר, דהנה קודם כל מצוה אנו מברכים אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצוה זו, והיינו שחוק מעצם מעשה המצוה יש עוד מעלה מיוחדת מה שהשי"ת קדשנו במצותיו וצונו עליה. וענינו משום שכל מצוה שיהודי מקיים, מתעטף בציצית מניח תפילין וכדו', מלבד עצם קיום המצוה, יש למצוה שורש קדושה שממנו נמשכת קדושה על יהודי שמקיים את המצוה. ועל כך אנו מודים להשי"ת, מלבד על עצם קיום המצוה גם על אשר קדשנו במצותיו וצונו, על שורש הקדושה של המצוה שקדשנו בו.

41 וזה שמצינו שגם לאחר קריעת ים סוף, בה נתגלתה בהירות האמונה במדרגה עילאה ביותר, שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא, וכמש"נ ויאמינו בה' ובמשה עבדו, ולאחר כל זה צוה אותם הקב"ה בקבלת התורה, אנכי ה' אלקיך שהיא מצות האמנת השם. כי יהודי צריך להאמין לא מפני שרואה ויודע, אלא מפני שכתוב בתורה אנכי ה' אלקיך. אמונה שאינה תלויה בחקירה והכרה אלא מוצקה ובהירה בכל המצבים, בין אם מרגיש את האמונה ובין אם לאו. ואפילו כאשר עבים מכסים את אור האמונה יש ליהודי בפנימיותו את האמונה מכח הכתוב בתורה אנכי ה' אלקיך.

42 ועל זה אמר יתרו מכירו הייתי לשעבר, ידעתי אותו והכרתי אותו, אך עדיין לא היתה זו האמונה הראויה, ועכשיו ביותר, עכשיו יש לי את האמונה הבהירה של יהודי שאינה מתוך סברות וחקירות, אלא נובעת מכח מצות האמנת ה', ומהתורה שכתוב בה אנכי ה' אלקיך.

39 בזה. ולפ"ז צריך לבאר מהי התשובה קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, מדוע זה כן חייבהו לבוא. ואיתא בזה ממרן בעל דברי שמואל ז"ע, שיתרו שמע כי לאחר קרי"ס עוד יכולה להיות מלחמת עמלק, שגם אחר שכל העולם נודעו בקרי"ס, כמש"נ שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת, קם עמלק בכפירה שכזו, הרי שאין עצה ואין חכמה להתחזק באמונתו, ואם ישב לבדו עלול הוא ג"כ להיפגע מהכפירה, ולכך מוכרת הוא לבוא להיות יהודי.

וי"ל בזה, ע"פ מד"כ להלן, ויספר משה לחותנו את כל אשר עשה ה' וגו' ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים וגו' עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים. וברשי"י בשם המכילתא, עתה ידעתי, מכירו הייתי לשעבר ועכשיו ביותר. ופי'